

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij drie fracties de behoefte de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken d.d. 5 juli 2011 inzake de geannoteerde agenda van de Informele OS-Raad op 14 en 15 juli 2011 (2011Z15110)

De vragen en opmerkingen van de fracties zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Pechtold

De griffier van de commissie,
Van Toor

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende brief. Genoemde leden hebben een aantal vragen. Heeft de Commissie bij het opstellen van haar budget voor «extern beleid» voldoende rekening gehouden met de recente ontwikkelingen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten? Gezien de onzekere politieke situatie en de actuele onrusten kan een geïntensiveerd beroep op de EU voor crishulp gedurende de komende jaren worden verwacht.

In de aanbevelingen bij de evaluatie van de Parijs declaratie staat niets over het afstemmen van OS beleid onder EU-lidstaten, om te voorkomen dat één land door iedereen wordt bediend en een ander land door vele donoren tegelijk wordt verlaten. Kan de staatssecretaris hier bij de EU op aandringen?

De evaluatie van de Parijs declaratie focust heel erg op effectiviteit van beleid. Dit laat volgens het rapport nog te wensen over. In hoeverre is het EOF het gremium om een actualisering en herziening van de ODA-criteria opnieuw aan de orde te stellen, als dit de effectiviteit van de hulp ten goede komt?

Naar het oordeel van de Europese Commissie dient integratie van het EOF in de EU-begroting uitgesteld te worden gedurende de werkingsduur van de partnerschapsovereenkomsten met de ACP-landen (tot 2020). Hoe beoordeelt de regering de door de commissie genoemde aanleiding voor uitstel?

De executive summary van de evaluatie van de verklaring van Parijs stelt op pagina xii: «The Evaluation concludes that the changes made by the Declaration have not yet reduced the overall burdens of aid management as hoped.» Onderschrijft de regering deze conclusies? Zo ja, hoe beoogt de regering dit probleem te adresseren?

De executive summary van de evaluatie van de verklaring van Parijs stelt op pagina xiv: «Recommendation 3. Centre and reinforce the aid effectiveness effort in countries. Leadership in future aid effectiveness efforts needs to be clearly situated and supported at the level of individual partner countries, with stronger country-led mechanisms and independent facilitation as a widely used option. At the international level, the superstructure of standard setting, analysis, reporting and monitoring on aid effectiveness needs to be less onerous and more directly useful.» Onderschrijft de regering deze conclusies? Zo ja, hoe beoogt de regering dit probleem te adresseren?

Inbreng van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de voorliggende brief. Genoemde leden hebben een aantal vragen. Kan de staatssecretaris ingaan op de instrumentaria die de EU ter beschikking staan op het gebied van ontwikkelingssamenwerking? Hoe beoordeelt hij deze mix van instrumenten zoals die in de begroting worden genoemd? Wordt binnen het instrumentarium ook gedacht aan instrumentaria zoals Nederland die heeft voor bedrijfsleven en mensenrechten, zo vragen deze leden. En indien deze instrumentaria niet op EU niveau zijn ontwikkeld, is het dan niet wenselijk dit op korte termijn te doen, mede in het licht van de terechte inzet op meer effectiviteit en de coördinerende taak van de EU? Zo ja, op welke manier zal de staatssecretaris deze gedachte bevorderen?

De staatssecretaris spreekt in dat licht over de inzet op die gebieden waar de Commissie het verschil kan maken. De leden van de CDA-fractie delen die opvatting. Kan de staatssecretaris aangeven welke gebieden hij hier concreet bedoeld en welke instrumentaria hij met name geschikt acht om dit doel te bereiken. En hoe verhoudt zich dit tot beleid van lidstaten die elk op eigen terreinen het verschil willen maken? De leden van de CDA-fractie hebben meermalen benadrukt dat EU moet coördineren en niet 28^e lidstaat moet willen zijn. Daarin moet EU het verschil maken, maar niet door eigen beleid te ontwikkelen. Graag een reactie.

Kan de staatssecretaris aangeven op welke concrete verplichtingen hij doelt als hij spreekt over het nakomen van internationale afspraken? Kan hij daarbij aangeven welke aanknopingspunten hij hierbij concreet ziet om deze doelstelling te bereiken?

De leden van de CDA-fractie zijn het van harte eens met de positie die het kabinet inneemt ten aanzien van de verhoging van het budget van het Europese Ontwikkelingsfonds. Zolang onduidelijk is wat er met dit extra geld zal gebeuren en geen verbeteringen te zien zijn op het gebied van de effectieve besteding van Europees ontwikkelingsgeld is er volgens deze leden geen basis voor verhoging van het budget. We willen niet weer zoals in het verleden EU beleid faciliteren dat ons nationale beleid ondermijnt. Maar welke mogelijkheden heeft de staatssecretaris hier en met welke lidstaten trekt hij op?

De leden van de CDA-fractie nemen met instemming kennis van de inzet gepleegd die wordt op het uitvoeren van de motie Willems, maar constateren dat vooruitgang hier moeizaam gaat. Kan de staatssecretaris een overzicht geven van de verschillende posities van de lidstaten op dit onderwerp en aangeven welke landen de Nederlandse positie delen? Graag een reactie.

De leden van de CDA-fractie hebben waardering voor het initiatief dat de staatssecretaris heeft genomen op 22 februari om betere afstemming tussen de lidstaten tot stand te brengen. Wel constateren deze leden dat concrete afspraken sinds die datum zijn uitgebleven. Hierdoor worden de eerder geuite zorgen van deze leden niet weggenomen. Hoe zal worden voorkomen dat de lidstaten dezelfde landen en sectoren kiezen, waardoor de successen van eerdere inspanningen niet kunnen worden gewaarborgd? Zeker wat betreft Burkina Faso hebben deze leden zorg, zoals uitgesproken tijdens Algemeen Overleg focusbrief. Graag horen zij van de staatssecretaris hoe de werkverdeling, met name ten aanzien van dat land en de onderwijssector daar, eruit komt te zien.

Deze leden begrijpen dat met gelijkgestemde landen wordt begonnen met overleggen over afstemming. Daarnaast nemen zij met instemming kennis van het feit dat er met Duitsland nader wordt samengewerkt, maar het gaat hier toch vooral om het hele plaatje, ook om de rol die juist die landen spelen met andere opvattingen dan de Nederlandse. Zolang daarover geen duidelijkheid is, blijven de leden van de CDA-fractie de zorg houden dat we kapitaalvernietiging kunnen plegen op datgene wat we tot nu toe bereikt hebben. Graag ontvangen deze leden een reactie, waarbij de staatssecretaris ingaat op de termijn waarop meer duidelijk zal zijn over de onderlinge werkverdeling tussen de lidstaten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking.

Inbreng van de leden van de SP-fractie

De SP-fractie dankt de staatssecretaris voor zijn brief d.d. 5 juli jl. betreffende de geannoteerde Agenda van de Informele OS-Raad op 14 & 15 juli 2011 en heeft hierover de volgende vragen en opmerking.

Hoewel de SP-fractie voorstander is van meer ontwikkelingshulp, geldt dit niet voor ontwikkelingshulp die via het EOF wordt gegeven. De SP is namelijk voor betere ontwikkelingshulp en uit tal van onderzoeken blijkt dat het EOF niet effectief is en een gebrekkige armoedefocus kent. Hierover is onlangs een uitvoerig debat gevoerd met de staatssecretaris. Hierin gaf de staatssecretaris aan dat als er geen sprake is van verbeteringen in het Europees ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, de Nederlandse regering haar best zal doen om ervoor te zorgen dat daar minder middelen heen gaan. De SP-fractie verzoekt de staatssecretaris duidelijk aan te geven welke benchmarks hiervoor gelden. Kan de staatssecretaris toelichten op welke punten hij concreet een verbetering wenst te zien en ten opzichte van welke periode dit dan een verbetering betreft? In de brief van 5 juli geeft de staatssecretaris aan dat Nederland zich zal verzetten tegen de ruime reële stijging t.o.v. het (huidige) EOF 10. Geldt het verzet alleen ten opzichte van de stijging van het EOF of ook ten opzichte van de overige OS-relevante stelposten? En is de staatssecretaris bereid dit geld te steken in effectievere vormen van ontwikkelingshulp? Zo neen, waarom niet?

Kan de staatssecretaris aangeven wat het oordeel is van de Nederlandse regering over de door de Europese Commissie in de mededeling voorgestelde Financial Transaction Tax? Steunt de regering dit voorstel? Wat is het Nederlandse voorstel rondom de coördinatie en werkverdeling door de Europese Commissie?

Kan de staatssecretaris ingaan op de kritiek die op Nederland wordt geuit in het evaluatierapport over de Parijs verklaring op pagina 186? Wat gaat Nederland bijvoorbeeld doen om de voorspelbaarheid van haar fondsen te vergroten?

Is de staatssecretaris van mening dat de beschrijving en de conclusies van de evaluatie- waar het de Nederlandse inspanningen betreft- correct zijn en een goede weergave vormen van het huidige Nederlandse ontwikkelingsbeleid? Zo ja, kunt u hierbij dan ingaan op de opmerkingen die in het evaluatierapport onder meer worden gemaakt over de Nederlandse inzet met betrekking tot (algemene) begrotingssteun? Zo neen, hoe verzekert de staatssecretaris zich er dan van dat onder zijn regie Nederland tot de voorlopers van de verklaring van Parijs blijft behoren?